

ע"פ 1892/15 - אימן אבו מדיעים, מורד אבו מדיגם נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 1892/15

לפני: כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט מ' מזוז

המערערים: 1. אימן אבו מדיעים
2. מורד אבו מדיגם

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 16.02.2015 בת"פ 14-02-39489 שניתן על ידי כבוד השופטת ט' חיימוביץ

תאריך הישיבה: ט' בסיון תשע"ה (27.5.15)

בשם המערערים: עו"ד יוסי לין

בשם המשיבה: עו"ד שרית משגב
בשם שירות המבחן למבוגרים: גב' ברכה וייס

פסק-דין

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע מיום 16.2.2015 בת"פ 39489-02-14 (השופט ט' חיימוביץ), במסגרתו הושת על כל אחד מהמעוררים עונש זהה: 14 חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי המעצר); מאסר מותנה; ופיצוי למתלונן בסך 1,500 ש"ח.

המעוררים הורשעו על פי הודאתם בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, שלא כלל הסכמה לעניין העונש, בביצוע עבירת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 333 בנסיבות סעיף 335(א)(1) ו-(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

2. לפי כתב האישום המתוקן, בין המערערים לבין המתלונן יש היכרות מוקדמת. ביום 14.2.2014 ראה המתלונן את המערערים נוסעים ברכבו של המערער בשכונה 8 ברהט. מסיבה שאינה ידועה למשיבה, עצרו המערערים את רכבם, המערער 1 יצא מהרכב, התקרב אל המתלונן ושאל אותו מדוע הוא סינן קללות לעברם. המתלונן השיב למערער 1 כי זה לא עניינו ודחף אותו. בתגובה נטל המערער 1 מקל מהרכב, והיכה את המתלונן באמצעותו בכל חלקי גופו. בד בבד יצא המערער 2 מהרכב, נטל מקל נוסף מהרכב, הצטרף אל המערער 1, והשניים היכו יחדיו את המתלונן באמצעות המקלות בכל חלקי גופו. בשלב מסוים הניחו המערערים למתלונן ונסעו מהמקום. בבית החולים "סורוקה" בבאר-שבע נמצא כי כתוצאה ממעשיהם של המערערים נגרמו למתלונן: פצע באורך של 3 ס"מ בקרקפתו; שבר בעצם הזיגומה; ושברים בשוק רגלו השמאלית ובשורש שתי כפות ידיו. הפצע בראשו של המתלונן נסגר באמצעות סיכות וידו גובסה. בנוסף נגרמו למתלונן שפשופים בידיו.

3. לפני בית המשפט המחוזי הונחו תסקירי שירות המבחן למבוגרים בעניינם של המערערים. משני התסקירים עולה כי בדרכם של השניים למסגד קילל אותם המתלונן. בעוד שהמערער 1 טען כי המתלונן אף ירק לעברם, הרי שהמערער 2 טען שהמתלונן קילל אותם ואף החל להכותם, והם רק התגוננו. שירות המבחן התרשם כי המערער 1 הינו אדם נורמטיבי, ללא רקע התמכרותי או עברייני, הבין את חומרת מעשיו והביע חרטה כנה ואמיתית, והמליץ להשית עליו עונש שיקומי בדמות של"צ בהיקף נרחב של 350 שעות.

שירות המבחן התרשם כי המערער 2, שהורשע בעבר בעבירה של הפרעה לשוטר, הינו בעל כוחות דלים ומצומצמים להתמודדות ואינו מצליח לערוך התבוננות פנימית בנוגע לקושי שחוה למול השפלה ופגיעה. הומלץ להשית על המערער 2 עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות.

4. המשיבה עתרה להשית על המערערים עונשי מאסר לריצוי בפועל, מאסר מותנה, קנס ופיצוי למתלונן. לשיטת המשיבה, מתחם העונש ההולם נע בין שלוש לשש שנות מאסר, ולטענתה, מידת אשמו של המערער 1 גבוהה יותר, היות והוא פתח באלימות וגרר את המערער 2 להצטרף אליו. משכך עתרה המשיבה להשית על המערער 2 עונש מאסר ברף התחתון של המתחם.

5. בא כוח המערערים עתר לאמץ את המלצות שירות המבחן בעניינם של השניים, כאשר לשיטתו, מתחם העונש ההולם נע בין מאסר בעבודות שירות לשלוש שנות מאסר. עוד נטען: כי המערערים שהו תקופה ארוכה במעצר בית מלא; כי למערער 1 אין עבר פלילי ואילו עברו הפלילי של המערער 2 הוא מינורי; כי השניים הודו במיוחס להם, לקחו אחריות וחסכו מזמנו של בית המשפט. כן צורף הסכם סולחה שנערך עם המתלונן במסגרתו שילמו לו המערערים פיצוי.

משכך, עתר בא כוח המערערים שלא להשית עליהם פיצוי נוסף.

6. בית המשפט עמד על הפגיעה שגרמו מעשי המערערים בערכים החברתיים של שלמות הגוף והבטחון האישי, והדגיש כי מידת הפגיעה היא ברמה בינונית-גבוהה נוכח התקיפה של המתלונן בצוותא חדא באמצעות מקלות שתוצאותיה שברים במספר מקומות בגופו, חתכים וחבלות. בית המשפט עמד על מדיניות הענישה הנוהגת לגבי מי שהורשע בעבירה דנן, המתבטאת בהטלת עונשי מאסר לנשיאה בפועל מאחורי סורג ובריח, תוך שהוא מפנה לפסיקת בית משפט זה ולפסיקת בתי המשפט המחוזיים, וקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 14 ל-24 חודשי מאסר. לאחר שהביא בחשבון את הודייתם המהירה של המערערים, את עברו הנקי של המערער 1, את עברו הפלילי המינורי של המערער 2 ואת הסולחה שנערכה בין הצדדים, השית עליהם בית המשפט את העונשים שפורטו לעיל.

7. ביום 25.3.2015 עיכב בית משפט זה (השופט **נ' הנדל**) את ביצוע רכיב המאסר שהושת על המערערים.

8. בערעורם טוענים המערערים - באמצעות בא כוחם, עו"ד יוסי לין - כי שגה בית המשפט המחוזי עת קבע מתחם ענישה גבוה החורג ברף התחתון שלו מהענישה הנהוגה, ועת השית עליהם עונש מאסר בפועל של 14 חודשים. בנוסף נטען, כי המתחם שנקבע היה "צר" יתר על המידה, באופן שתרם להשתת עונש גבוה יתר על המידה. עוד נטען כי שגה בית המשפט כשלא נתן משקל ממשי לעובדה שהמתלונן הוא זה שהחל בפרובוקציה כנגד המערערים, הן באופן מילולי והן באופן פיזי. כן נטען כי שגה בית המשפט כאשר לא נתן משקל לעובדה שמעשי התקיפה בוצעו לא באמצעות סכין, ושאינן מדובר באירוע מתוכנן מראש. המערערים מוסיפים וטוענים כי לא ניתן משקל ראוי לסולחה שנעשתה בין הצדדים ולגילם הצעיר, 24 ו-25 בהתאמה. לשיטתם של המערערים יש מקום לבטל את עונש המאסר בפועל שהושת עליהם ולהמירו בעונש מאסר שירוצה בעבודות שירות.

המערערים ביקשו להסתמך על פסק דינו של בית המשפט זה בע"פ 5794/13 מדינת ישראל נ' שיכה (2.4.2014), בו לא מצא בית המשפט להחמיר בעונשו של המשיב (שהורשע, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות באמצעות נשק קל) עליו הושת עונש מאסר בן שישה חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות. נטען כי נסיבות פסק דין זה חמורות מנסיבותיו של המקרה דנן.

בדיון לפנינו הטעים בא-כוח המערערים כי תסקירי שירות המבחן בעניינם של המערערים הינם מאוד חיוביים וכי עולה מהם שמדובר בשני צעירים נורמטיביים, והוא עותר שנקבל את ההמלצות העדכניות של שירות המבחן ונשית על המערערים עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות.

9. מתסקיר עדכני בעניינו של המערער 1, שתאריכו 17.5.2015, עולה כי בדומה לאמור בתסקיר שהונח לפני בית המשפט המחוזי, המערער 1 חזר ולקח אחריות מלאה על ביצוע העבירה והביע צער וחרטה לצד הבנה כי פעל באופן שגוי. המערער 1 הציג אישור על תשלום חצי מסכום הפיצוי למתלונן, בסך 750 ש"ח. בשונה מההמלצה שהונחה לפני בית המשפט המחוזי, השירות ממליץ בשלב זה לשקול להסתפק בהטלת עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות לצד עונש מותנה משמעותי.

מתסקיר עדכני בעניינו של המערער 2, שתאריכו 17.5.2015, עולה כי לאחרונה ניכר שינוי ביכולת הסתכלות ובחינתו את מעשיו. צויין כי המערער 2 ביטא צער על שבחר לעצור את רכבו ולהגיב באופן אלים להקנטה מצד המתלונן. עוד צויין כי המערער 2 הציג אישור על תשלום חצי מסכום הפיצוי למתלונן, בסך 750 ש"ח. השירות ממליץ

על ענישה שיקומית גם בעניינו של מערער זה: הטלת צו מבחן לשנה לצד מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות.

10. המשיבה טוענת - באמצעות באת-כוחה, עו"ד שרית משגב - כי יש לדחות את הערעור. צוין כי המשיבה שקלה לערער על קולת העונש בעניינם של המערערים, אך בחרה שלא לעשות כן בסופו של יום. נטען, כי בפסק הדין עליו ביקשו המערערים להסתמך (עניין שוכה הנ"ל) דובר בעבירה קלה יותר מזו שבביצועה הורשעו המערערים דכאן. עוד נטען כי מפסיקת בית משפט זה במקרים בהם מדובר היה בעבירות חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 333 בנסיבות סעיף 335(א) (עבירה שבביצועה הודו המערערים) - שבוצעו שלא באמצעות סכין - אושרו עונשים של 20-24 חודשי מאסר בפועל [ע"פ 5153/13 פלוני נ' מדינת ישראל (13.1.2014)]; ע"פ 7475/14 מהדי נ' מדינת ישראל (25.12.2014)]. הואיל וכך, ומאחר שהעונשים שהושתו על המערערים נמוכים מהעונשים דנן ונמצאים ברף התחתון של המתחם שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי, נטען כי אין הצדקה להתערב בגזר דינו של בית המשפט המחוזי ואף לא היתה הצדקה ליתן משקל משמעותי לפרובוקציה הנטענת. המשיבה מוסיפה וטוענת כי הקלה בעונשם של המערערים עלולה להעביר לציבור מסר שגוי באשר לחומרה בה יש להתייחס כלפי מי שמחזיקים מקלות ברכבם, תוקפים באמצעותם אדם אחר וגורמים לו לחבלות חמורות. לבסוף נטען כי בנסיבות המקרה דנן אין ליתן משקל לסולחה שנערכה בין הצדדים.

11. לאחר ששמענו את טיעוני באי-כוח הצדדים בדיון שנערך לפנינו, בחנו את הפסיקה שאליה היפנו ועיינו בתסקירי שירות המבחן העדכניים, הגענו לכלל מסקנה כי אין הצדקה להתערבותנו בעונשים שהושתו על המערערים בבית המשפט המחוזי הנכבד ומשך הערעור נדחה.

בית משפט זה עמד פעם אחר פעם על הצורך בהרתעתם של אלו המבקשים "לפתור סכסוכים" בדרך אלימה. נקבע כי עלינו להילחם בנגע האלימות שפשט בארצנו ולהטיל עונשים מרתיעים ומשמעותיים על מי שבחרים בדרך האלימות, בין אם הם עושים שימוש במקל ובין אם הם עושים שימוש בסכין או בכלי משחית אחר [ראו למשל: ע"פ 941/13 פרץ נ' מדינת ישראל (26.11.2013)].

אף שיתכן שיש צדק בטענת בא-כוח המערערים לפיה מתחם העונש ההולם צריך היה להיות רחב יותר בנסיבות המקרה דנן, אנו סבורים כי העונשים שהושתו על המערערים אינם חמורים יתר על המידה, זאת בהתחשב בכך שהשניים תקפו את המתלונן בצוותא חדא תוך שהם מכים בו באמצעות מקלות וגרמו לו לשברים רבים ולחבלות קשות. בית המשפט המחוזי בחן את תסקירי שירות המבחן ונתן משקל ראוי לכל השיקולים לקולא (ובהם הודייתם המהירה של המערערים במיחוס להם; העדר עבר פלילי ועבר מינורי, בעניינם של המערער 1 והמערער 2 בהתאמה; והסולחה שנערכה בין הצדדים). לא ראינו איפוא הצדקה להתערב בעונשים שאותם השית על המערערים. אמנם, שירות המבחן ממליץ להקל בעונשם של המערערים ולהסתפק בעונשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות, אולם על אף הערכתנו הרבה למקצועיותו של שירות המבחן, האמור בתסקיריו הינו בגדר המלצה בלבד ועלינו מוטלת החובה להפעיל את שיקול דעתנו בהתחשב בכלל האינטרסים הרלבנטיים, וכך אנו עושים גם במקרה דנן.

הערער נדחה איפוא.

12. המערערים יתייצבו לתחילת ריצוי עונשי המאסר בפועל ביום א' ה-21.6.2015 עד השעה 09:00 בימ"ר דקל, או כפי שייקבע על ידי שירות בתי הסוהר, כשברשותם תעודת זהות ועותקים של גזר הדין של בית המשפט המחוזי ושל עמוד 4

פסק דין זה. על המערערים לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר (טלפונים: 08-9787377; 08-9787336).

ניתנה היום, י"ג בסיון התשע"ה (31.5.2015).

שופט

שופטת

שופט
